

Geachte leden van de Kamercommissies Onderwijs en Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Onlangs stuurde staatssecretaris Paul een brief aan uw Kamer over de duurzame financiering van het programma 'School & Omgeving' vanaf 2029. Met deze brief delen wij, namens alle partijen uit het Kinderopvangakkoord, onze zorgen over de invulling van het programma School & Omgeving. Wij sturen deze brief ter voorbereiding op het debat over onderwijskansen in de Commissie Onderwijs op 26 maart 2025. Dit onderwerp gaat echter ook de Commissie SZW aan vanwege de relatie met de uitvoering van de buitenschoolse opvang. Onze zorgen betreffen vooral de segregerende werking en de (ontbrekende) kwaliteitseisen aan het aanbod binnen het programma School & Omgeving, nu en in de toekomst.

Gelijke kansen op kwaliteit?

'Een kansrijke start voor alle kinderen', daar is iedereen natuurlijk voor. Het is ook de titel van het [SER](#)-rapport uit 2021 waarin heel precies is omschreven hoe we dat met elkaar kunnen waarmaken, ook voor schoolgaande kinderen, namelijk door alle kinderen van 4-12 jaar recht te geven op twee dagdelen buitenschoolse opvang (bso). Stevig ingebed in een bestaande infrastructuur waar hoge kwaliteit en (emotionele) veiligheid geborgd zijn en waar, op basis van wet- en regelgeving, toezicht op het aanbod is.

De Rijke Schooldag (wat we nu kennen als het programma 'School & Omgeving') is geïntroduceerd met als doel om kansengelijkheid te versterken. Middels het programma werden scholen in de gelegenheid gesteld aanbod voor naschoolse activiteiten vorm te geven. Hiervoor kregen zij (inmiddels gekorte) budgetten toegezegd. En waar we er niet aan twijfelen dat het doel breed onderschreven wordt, ook door ons, hebben we wel zorgen over de inrichting van het programma. Het uitgangspunt zou moeten zijn dat alle kinderen een aanbod van hoge kwaliteit krijgen, waarin kinderen samen op kunnen groeien. Dit vereist echter een integrale aanpak en verregaande samenwerking.

Dat vinden wij niet alleen. We hebben ons daarbij laten inspireren door een interview¹ uit de Amsterdamse context. In een aantal pilots is gebleken dat, zolang we activiteiten organiseren die niet voor alle kinderen toegankelijk zijn, we de kansengelijkheid zelf organiseren. Kinderopvang is niet toegankelijk voor kinderen van ouders die niet werken en School & Omgeving is alleen toegankelijk voor kinderen die toevallig op een school zitten die straks aanvullende bekostiging krijgt. Daarmee sluit de overheid kinderen uit.

En daarmee holt de overheid bestaande infrastructuur van kinderopvang, gastouderopvang en sociaal werk uit. Bij School & Omgeving gaat het immers voor een groot deel om aanbod vanuit sociaal werk en kinderopvang. En, in het verlengde daarvan, dus ook om samenwerking met aanpalende departementen waaronder deze sectoren vallen; SZW en VWS, beiden vanuit hun departementale verantwoordelijkheid en kennis.

Hoge kwaliteitsnormen in de kinderopvang

In de kinderopvang gelden - niet voor niets - hoge kwaliteitseisen. Kwaliteit gaat hand in hand met de veiligheid van de kinderen: het aantal medewerkers per kind, het aantal kinderen in een groep, het werken met pedagogische basisdoelen, eisen aan de begeleiding van stagiaires, VOG's, kinder-EHBO-diploma's, observatiemethodieken, risico-inventarisaties voor gezondheid en veiligheid, enzovoorts. Waardevolle regels die de kwaliteit van de buitenschoolse opvang borgen en waar we allemaal hard aan werken in het belang van de ontwikkeling en de veiligheid van kinderen.

Bij School & Omgeving gelden deze regels nu niet en vanaf 2029 is er maar beperkte sturing op kwaliteit vanuit het Rijk mogelijk.

Inmiddels heeft het Kohnstamm Instituut onderzoek gedaan naar randvoorwaarden om de kwaliteit in School & Omgeving te borgen, dat tevens aan uw Kamer is aangeboden. Het onderzoek biedt een mooi overzicht van de kwaliteitsregels die in de drie sectoren gelden. OCW constateert echter dat er 'minder directe sturing vanuit het

¹ <https://www.gelijke-kansen.nl/actueel/nieuws/2023/12/12/in-gesprek-met-dick-bentevelzen-amsterdamse-innovaties-in-naschools-ontwikkelaanbod-en-kansengelijkheid>

Rijk mogelijk is' bij de gekozen vorm van duurzame financiering vanaf 2029 (aanvullende bekostiging). Dat is dezelfde overheid die wél eisen stelt aan de kwaliteit van de bso, vreemd nietwaar?

Parallele infrastructuur

De plannen voor de duurzame financiering van School & Omgeving blijven dus uitgaan van parallelle werkelijkheden: een bestaande infrastructuur, die grotendeels gefinancierd wordt door de overheid via de kinderopvangtoeslag (en vanaf 2027 zelfs voor 96%) mét hoge kwaliteitseisen versus een nieuw in te richten infrastructuur mede gefinancierd door dezelfde overheid met minder kwaliteitseisen. En dit terwijl het in de kern om een soortgelijk aanbod aan kinderen gaat: zelfde doelgroep (basisschoolkinderen), zelfde moment (buiten de reguliere onderwijstijd) en zelfde opdracht (werken aan de brede ontwikkeling van kinderen). Het ministerie onderzoekt welke wetswijziging nodig is en stelt dat dit een juridisch complexe aanpassing is. Dat begrijpen we: er ontstaat straks een niemandsland. School & Omgeving is géén kinderopvang, is géén kinderkwerk en is géén school. Welke eisen gelden dan en wie is er verantwoordelijk voor de kinderen? De oplossing is simpel!

Simpele oplossing

Daarom zeggen wij: laten we inzetten op wat werkt en dat versterken, binnen reeds bestaande structuren. Dat kan door alle kinderen een recht op toegang tot de bso te geven; bijvoorbeeld in 2029, wanneer het nieuwe financieringsstelsel voor de kinderopvang staat. Dat kan ook door aan te sluiten aan bij het huidige GOAB-beleid (Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid), waar de voorschoolse educatie in geregeld is. Er staat een uitgebreide infrastructuur klaar om dit beleid te verbreden naar de basisschoolleeftijd. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen sámen dezelfde kwaliteit krijgen en zich kunnen ontwikkelen.

Uiteraard zijn wij graag bereid ons voorstel nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

BK
Emmeline Bijlsma

BMK
Karen Strengers

BVOK
Ben Schnieders

Stichting Nysa
Gabriëlle Wijnberg

PPINK
Myrte van Gorp

Sociaal Werk Nederland
Lex Staal

Voor Werkende Ouders
Marjet Winsemius

